

Sv. Peter Klaver, apostol zamorcev,
prosi za nje in za naše podjelje!

Odmev iz Afrike

Blagoslovljen po Piju X.

Upravišтво: TRST, via del Ronco 6.

Stane za celo leto K 1'50.

Vsak prvi torek v mesecu daruje eden
vlč. misijonarjev v Afriki eno sv. mašo
za žive in mrtve ude.

Štiridesetletno delovanje misijona Landana v portugalskem Kongu.

Našim bralcem in dobrotnikom podamo v sledečih vrsticah pismo o Kuntz-a, v katerem nam kaže večji in večji razvoj in napredek važne misijonske postaje. Dolgo časa se je zdelo, kakor da so bili vsi trudi in napori brez uspeha, a vendar je setev začela zoriti ter že donaša krasne sadove.

Landana je ustanovljena l. 1873. Dolgo je to štiriintri-desetletno delovanje na afriških tleh! Koliko molitev, koliko solz in vzdihljajev je hitelo gori k prestolu Najvišjega, da se usmili najrevnejšega ljudstva na zemlji, da izbriše žareče črke, ki še vedno izzivajo njegovo pravično jezo: kletev namreč očeta, ki jo je izgovoril nad nesrečnim sinom ter njegovimi potomci. Neprestano so prosile te molitve, te solze, ti vzdihli Boga, naj jim odvzame to kletev, da lahko vstopijo v ovčji hlev, sv. cerkev, da se tako bolj in bolj uresničuje lepa molitev Leona XIII kot izraz Vseusmiljenega: da postane kmalu en hlev in en pastir. Pa, hvala Bogu, niso bile te molitve zastonj! Kako cvetoča krščanska občina vzhaja na poljanah Landane! Seveda, kdo pomisli, koliko truda in znoja je stalo misijonarje, prej ko so pognojili ter razorali ta nehvaležna tla

za seme božje! Bili so časi, ko je bila ta zemlja trša od kamenja, ko se ni hotelo niti jedno srce odpreti božji besedi. »Vse to je dobro za belce in mogoče tudi za naše otroke«, tako so govorili in nas odstavljali pred nekaj leti. A danes? Danes so ravno tisti prebivalci takorekoč žejni zveličavnega nauka, zahtevajo glasno misijonarja, ter ga zarotujejo, naj se nastani v njihovi sredi, kjer jih je že mnogo prejelo sv. krst. Neka druga vas se je lani odpovedala do zadnjega moža malikovalstvu, da je lahko sprejela pravo vero in začela služiti pravemu Bogu tako vneto kakor prvi kristjani. Bilo je pravo slavlje in sijajen dokaz, da je naša sveta vera prava, dejstvo, da so se preobrnilo vsi prebivalci v Povo Grande;¹ bil je pravi obilni ribji lov, tako da so se mreže trgale. Pa je tudi v resnici veliko to ljudstvo v »Povo Grande«, veliko namreč po svoji pobožnosti, po svojem pogumu ter po svoji vztrajnosti. Kakor tukaj, tako se kaže tudi drugod zadnji čas neki tok h krščanstvu, nekako prebujenje k veri, ki napolnjuje misijonarja z največjim veseljem. Da, to je seme božje, ki ga je v obilici razsejalo premnogo rok požrtvovalnih, za zveličanje duš neumorno vnetih misijonarjev! Zdaj je začelo bujno poganjati, za kar bodi Bogu samemu čast!

Naj pa nihče ne misli, da je zdaj konec misijonskega dela, kakor da bi bilo treba misijonarju samo z zvončkom v roki hiteti od vasi do vasi ter tako zbrane zamorce kar spreobrniti. Bilo bi to prelepo in ne več človeško; to bi ne bilo več trdo paganstvo kakor ga je napravil kleti izvirni greh, ne bil bi oni teman veletok, ki je valil svoje pogubonosne valove že šest tisoč let, rod za rodom. — Ne, tako lahko še vendar ne gre in rože je treba še vedno, dokler bivamo na zemlji, iz ostrega trnja dobivati. Le vztrajno in naporno delo privede misijonarja do uspehov. Kakor usmiljeni Samaritan, tako mora misijonar vedno vlivati vina ter olja v ta zakrknjena in ranjena srca, če hoče, da zacelijo ter se vzdignejo iz grešnih okov. Treba mu je večkrat prepotovati močvirja po nevarnih potih, treba se preriti čez visoko travo ter prenašati poleg tega žareče žarke jasnega solnca. Pa kaj se zmeni za vse te težave, da more le duše pridobivati za nebesa! In to upanje in tolažbo ima misijonar v Landani kajkrat — da, zadnje dve ali tri leta se je redkokdaj zgodilo, da bi bil umrl kak zamelec, ne da bi se prej spravil z Bogom. Na svojih pogostnih izletih v okolico se seznanijo misijonarji z ljudstvom in si pridobijo na tak način njihovo zaupanje. Tako pa pridobimo tudi njihove otroke, katere nam kaj radi prepuščajo, da jih poučimo »o rečeh belcev«. Zdaj imamo okrog 180 otrok, a lahko bi jih še veliko več sprejeli, če bi nam ne manjkalo po-

¹ Povo Grande je ime vasi, ki se je spreobrnila in pomeni veliko ljudstvo.

trebni drobiž in ako bi stanje v kasi ne bilo tako nizko. Treba je namreč prav razumeti naš položaj: pri črncih je treba »privilegij« da se smemo pobriniti za njihove najvažnejše zadeve, vedno odkupiti s primernim »davkom«. Usluge, ki jih jim storimo, jim moramo še povrhu plačati. To se n. pr. zgodi vsakokrat, kadar sprejememo kakega njihovega otroka, da bi ga krščanski odgojili.

Lahko bi prišel kdo do uverjenja, da nimajo črnci nič srca, posebno dokler so še pagani, — in da jim manjka vsako višje čustvo. Toda dan na dan imamo mi priliko prepričati se, da je ravno nasprotno. Tako je n. pr. čustvo najnežnejše ljubezni starišev do otrok in obratno pri njih globoko vkoreninjeno in ta ljubezen vlada v vsej rodbini. Kar jih pripada k rodovini, se ljubijo s posebnim nagnjenjem. Ne preteče dan, da bi ne prišlo v našo sobo več mater z otročičkom v roki, na rokah, na hrbtu, na glavi v veliki košari, da obiščejo svojega nadebudnega sina ali hčerko ter mu prinesejo domačih slaščic. Kako prevzeta je veselja črna mamica, ako pride njen malček ponosno k njej v misijonski uniformi, okinčan z križcem in svetinjo! Kako je ponosna nanj, ako gre z drugimi k petju in še posebno, ako služi v rudeče-beli opravi pred oltarjem! S takimi obiski mi ne zgubivamo časa: ponovijo se spet in spet, počasi pride z materjo še oče, brat in drugi sorodniki. Vsi se navzamejo najboljših utisov in odhajajo polni sreče in veselja, pridejo zopet nazaj in tako je odpravila molitev njihovih otrok vse ovire, ki jim branijo spravo z Bogom. Na tak način je postalo v Landani vsled dolgega truda misijonarjev žareče ognjišče krščanstva, ki ogreva s svojimi žarki srca onih, ki so nekdaj tavalili v temi smrti.

Vam pa, cenjeni dobrotniki in sodelovalci pri tem svetem delu, je to dovoljni dokaz, da ne smemo nikdar izgubiti zaupanja in poguma. Kajti če tudi ne uslišijo nebesa takoj naših prošenj in žrtev, pade vendar nebeška rosa prej ali slej na duše, da jih prenaredi v otroke in izvoljence božje. Tako so se tudi v Landani počasi razdelile megle, in se umaknila temna noč žarkom večne resnice.

Povrnimo se še malo k našemu misijonu. Tu je v resnici vse življenje, vse delo, vse luč. Stopimo malo v našo lepo kapelico! Pa izraz je preslab — recimo rajše v našo lepo cerkev, ki je sad vztrajne pridnosti celega misijona, posebno pa dobrih bratov Aristabula, Photina in Kvintija, katerim dela krasna stavba vso čast.

Zares lepo se da moliti v teh obsežnih in obokanih prostorih in kako srečni smo, ker imamo svojega Gospoda in Učenika med nami v dostojnejšem stanovanju! Toda kolik razloček med tem stanovanjem in onim, ki ga imajo očetje in brati! Kako se tu zopet očitno kaže izbrano teženje misijonarja, kateri, predno misli na to, kako bi sebi pripravil udobno

stanovanje, dela na to, da postavi Bogu prebivališče, ki je primerno njegovemu neskončnemu veličastvu! Sedaj pa je prva skrb našega visoko častitega apostolskega prefekta, da postavi svojim ljubim misijonarjem boljše stanovanje. Čeravno bomo za to kolikor mogoče porabili staro gradivo, bodo vendar stroški za vedno prazno denarnico našega očeta ekonoma preveliki. Toda ali se ne pravi to v Afriki skrbno varčevati, ako se misijonarju poskrbi za zdravo stanovanje? Ali se ne pravi to ohraniti življenje misijonarja, življenje, od katerega je odvisna sreča mnogih duš? Ta varčnost je neobhodno potrebna za prefekturo ob dolnjem Kongu, kjer primanjkuje osoba in je zdravje vseh vsled predolgega bivanja v vročih deželah pokvarjeno. Da pa misijonsko delo tukaj ne zaostaja, se odrečejo rajše za okrepitve svojih močij prepotrebni počitki v domovini, žrtvujejo znova svoje življenje ter vztrajajo na svojih težavnih postojankah, zaupajoč v vsemogočno pomoč božjo. Naj bi vendar vsi udje lepega podjetja sv. Petra Klaverja prosili nebeškega Očeta, da pomnoži delavce v svojem vinogradu, katerih število je veliko premajhno, da bi mogli spraviti prebogato žetev v Njegove žitnice.

Sedaj še nekoliko o naši zemeljski žetvi, kajti tudi ta v mnogem oziru zasluži, da jo omenimo. Tudi naravno zemljo v Afriki je treba s trudom in težavo obdelovati. Dolgo jo je treba obdelovati, predno je zrahljana, pognojena ter postane rodovitna; na tak način smo si tudi v Landani ustvarili rodovitno zemljo, ki odgovarja v vsakem oziru. Glavno delo pri tem zadeva našo »mladino«. Koliko veselje, kekar vsi, od največjega do najmanjšega oboroženi z velikimi in širokimi lopatami korakajo na polje. Naravnost navdušena je mlada družba in nikakor ne pretiravam, kakor bi utegnil kdo misliti, ki je drugače zamorca videl pri delu. Ko bi le mogla marsikatera stara, dobra mamica v Evropi, iz svojega naslonjača skrivaj skozi okno videta ta prizor, ko kliče zvon na delo! Kmalu bi zapazila, kako živo, brhko in brez obotavljanja koraka mimo oddelek za oddelkom. In če zvesto posluša, kaki glasovi udarjajo na njeno uho? Kakor veseli jek se ponavljajo ti glasovi v določenih premolkih ter odmevajo po daljni dolini. Otroci, namreč, ki so razdeljeni v gručice, tekmujejo med seboj, kdo bo prvi potegnil brazdo in na vsakem koncu, predno začnejo z naslednjo vzkliknejo glasni, veseli »hura«. Ali ni to navdušenje, v deželi, kjer pekoči solčni žarki prebivalce malo da ne zadušijo? Toda veselejši nego čas setve je čas žetve, katera je tukaj dvakrat na leto, ako ne nastopi suša. Mladina takrat veselo zbira kar je sejala, kapital z obrestmi vred, žal, da tukaj suša niči marsikatero veselo upanje in je tudi nam že več kakor enkrat pokvarila naše račune. Ne glede na to ali je letina dobra ali slaba nam ostane vendar mladi svet kot breme, ki zahteva hrano, če žanjemo ali ne. Posebno o zad-

njih letih nam je pomanjkanje dežja nakopalo težke skrbi in je našemu podjetju zelo škodovalo.

Zopet se oglasi zvon; delo je pri kraju, mladi delavci pokleknejo in pošljejo kratko molitvico proti nebesom, od koder prihaja vsa rodovitnost. »Deus autem incrementum dat«. Brzi korakov spravijo na varno svoje orodje in potem se začne šola, ker je duh vsled telesnega dela razburjen, bolj gibčen in prost. Ista pridnost, kakoršno so razvili na polju se kaže tudi tukaj in »b a ba, b e be, b i bi« se glasi po vsej naselbini in še dalje. Da so učenci v šoli marljivi in si prizadevajo, dokazujejo sledeči uspehi po skušnji v mesecu svečanu: izmed 25 kandidatov je bilo 23 sprejetih, med temi dva z opombo »prav dobro« in mnogi s »hvalevredno«. Kjer se visoko čisla delo, tam nahajamo tudi čednost, in kakor se o lenobi mora reči, da je začetek vseh grdob, tako je pri zamorcih delo mati vseh čednosti. Kakor pri delu, tako so tudi pri službi božji živahni in goreči. Z neutrudljivo potrpežljivostjo se vežbajo pobožni učenci v cerkvenem petju po strogo gregorijanskem načinu in le malo cerkev ali kapelic bote našli, kjer bi se nedeljske večernice prepevale bolj vzneseno in razumno, kakor pri nas. Posebno ob velikih praznikih postane petje prisrčno in navdušeno. Ko bi sveti Oče kedaj slišali, kako se majhni zamorčki trudijo, da bi izvedeli gregorijansko cerkveno petje po predpisih »Motu proprio«, gotovo bi bili prijetno iznenadeni. Zal, da nam manjka potrebno število knjig vatikanske izdaje. Edino pevski vodje imajo skrajšan Kyrijale. Zelo potrebna je tedaj za naše majhne črnce, ki so v tem oziru enaki vašim belim bratcem, primerna knjižica in želeli bi bilo, da se usmili kak dober prijatelj naših črnih pevcev, ker si v tej zadevi ne upamo nadlegovati za denar našega o. ekonoma. Ko bodete v Evropi zvedeli, kako se naši gojenčki v Afriki trudijo za slavo in poveljčanje Boga, tedaj mi pač ne bo treba dolgo čakati, da se izpolni moja srčna želja. Dva izmed naših učencev, sedaj seminarista, sta se polna navdušenja za sijajno službo božjo poprijela harmonija in sedaj mojsterski vodita petje. Ne ustrašita se niti pred b- niti pred des- molom in prehod od enega tonovega načina v drugega jima ne dela nikakih težav. Tudi nekateri drugi manjši seminaristi prav dobro napredujejo in v kratkem času bodo tudi ti lahko spremljali pri blagoslovu.

Pri tej priliki bi še rad nekoliko natančneje poročal o našem semenišču, ker vem, kako zelo se Vi, cenjena gospa glavna voditeljica, kakor tudi marsikateri bralec za to zanima. Da, semenišče je zelo lepo in veličastno, pa tudi zelo težavno delo. Število poklicanih nas sicer vedno zadovolji, pa malo jih je od teh izvoljenih. Tukaj se godi kakor pri gojenju cvetlic, kjer jih mnogo navzlic vsej skrbi vendar ne raste. Da, zelo težavno je doseči, da se lahko čelo črnega s častnim vencem duhovstva venča. Pogosto so strasti teh, katere smo ko-

maj odtrgali paganstvu, prehude, pogosto nagon po prostosti ali pa želja po zemeljskem blagu. V velikem semenišču so od kimovca 1906 med drugimi trije domačini, kateri bodo kmalu dokončali svoje študije in prejeli v najkrajšem času višje redove. Vsi trije so pridni in nam že mnogo pomagajo v dušnem pastirstvu. »Dominus conservat eos!« Z obema semeniščima je spojen postulat za domače brate lajike. Tudi tukaj se razvija pod vodstvom očetov pridnost in čednost v lepo cvetje in vabi zopet druge poklice k sebi. Naj sv. Peter Klaverski razprostre svoje čuvajoče roke čez nje in vse potrdi v stanovitnosti!

Podajmo se sedaj iz tihe doline gor na bližnji grič, kjer se skriva za zelenim plotom misijonska hiša sester sv. Jožefa iz Cluny. Te so v resnici pridne kakor čebele in napeljujejo kakor pri nas dečke, tukaj zamorske deklice k pridnosti in pobožnosti. Edina skrb dobrih sester je, deklice vzgojiti v pridne, zveste kristjanke, katere bi se naj enkrat poročile z našimi nekdanjimi gojenci in postale pridne, vrle gospodinje in rodbinske matere. Tudi tukaj se mudijo velike težkoče, pa dobre sestre je znajo vedno velikodušno, da, če je potrebno, celo junaško premagati. Kdo ne pozna in ne občuduje zveste matere Stanislave, prednice sester, katera že 34 let biva v tem toplem podnebjju in ne pozna nobene utrujenosti, katera se ne straši pripekajoče solčne vročine, ne nerabnih stez, če je treba duše rešiti, iztrgati neusmiljenemu služabniku fetiša njegovo žrtev, katera bi se morala brez te materine skrbi ločiti od sveta, obtežena z verigami greha! Da, lahko rečem, da ni v celi okolici daleč naokrog nobenega zamorca, kateremu bi ne bila izkazala kake dobrote, in po vsej pravici si je zaslužila s tem, da je vedno pripravljena pomagati, lepo in primerno ime »Ma Nulla bonda baua« (»tolažnica žalostnih«), kakor jo tukaj splošno imenujejo. Ko je bila dobra mati Stanislava nekoč nevarno bolana, se je pokazala še bolj ljubezen in vdanost zamorcev do nje. In kdor misli, da zamorec nima čuta hvaležnosti, bi se lahko tukaj prepričal o nasprotnem. V dolgih vrstah so šli vsak dan mimo njene hiše in so boječe povpraševali po njenem stanju, in koliko je bilo veselje v srcih vseh, ko je bila blaga bolnica rešena!

Ostanimo na griču in podajmo se nekoliko proti jugu. Kmalu smo v prvi krščanski vasi; sledijo še na našem potovanju tri druge, pa vse kažejo omikanost in red. Pota so čedno oddeljena in zasajena s sadjim drevjem, stanovanja pravilno zidana in obdana z malimi vrteci, in vse to govori jasno in prepričevalno našim srcem, da je le jedna odgojiteljica, le jedna izobraziteljica, katera lahko iz divjakov napravi ljudi, namreč vera. Tukaj se javno pokaže vspeh, tukaj je mnogo v resnici krščanskih rodbin, katere so smoter in cilj vsega misijonarjevega stremljenja. Le pogledjmo, kako mu vaški otroci na-

sproti hitijo, kako mu že od daleč kličejo »Bweka!« (»Dobro jutro, oče!«) in mu z veseljem hitijo v naročje. Celo najmanjše vriska na hrbtu svoje matere in mu moli nasproti svoje ročice. Z vsakim letom raste število krščanskih zakonov. Zadnjo jesen se jih je deset v misijonu odgojenih mladih parov poročilo, kateri so se tudi naselili v zgoraj imenovanih čednih vaseh. To je uspeh, kateri venča kislo delo misijonarjevo.

Na koncu bi še rad omenil, takorekoč v potrdilo navedenega, sodbo msgr. Antonia Barbosa Leao, ravnotako apostolsko delavnega moža kakor imenitnega govornika, kateri je to izpregovoril ob priliki pregledovanja našega misijona: »Vaša cerkev«, je dejal med drugim, »je zelo lepa, jaz to pripoznam, ali pa ni število kamnov, katero jo dela tako odlično? Kaj je to v primeri z ono krščansko občino, katero sem tukaj našel; ali ni mnogo lepša ta duhovna stavba s svojim velikim številom živih kamnov, katera me sili k občudovanju in katere ne bom nikdar pozabil?!« K temu je pripomnila neka visoka oseba, ki pozna natanko vse misijone na portugiški zemlji: »Msgr. Antonio hoče vse svoje misijone »de visa« (osebno) spoznati, pa druge Landane ne bode nikjer več našel!«

Iz misijona Sv. Mihael v Bazuto-deželi.

»Čudna so božja pota«, ta rek se vije kakor rudeča nit v poročilu o. Hofmaier-a iz družbe oblatov Marije Brezmadežne reda minoritov, ki nam ga je poslal iz Sv. Mihaela dne 25. vinotoka 1907, ki ga podamo v sledečem našim ljubim bralcem.

Odkar sem Vam zadnjič pisal, se je pri Sv. Mihaelu marsikaj spremenilo in dogodilo, tudi sem sam na svojih potovanjih veliko videl in doživel. Dovolite, da Vam o tem na kratko poročam, kar bo mogoče Vas in bralce »Odmeva« zanimalo in vzpodbujalo. Novo šolo že obiskujemo jedno leto, tudi hiša, kjer stanujejo sestre, spolnjuje to svojo nalogo že tri mesce. Veter in prah, dež in mraz nimata več toliko oblasti kakor prej. Pa kdo mi bo zdaj pomagal poravnati dolg 2000 mark za hišo sester, kdo uravnati ubogo nezdravo misijonarjevo stanovanje?

Komaj je bila šola dogotovljena, nam jo je silen vihar skoro uničil. Sv. Mihael leži namreč na griču in je izpostavljen vsem vremenskim neizodam. Od vseh strani ga obdivja vihar včasih tako silno, kakor da bi hotel ves misijon odpihniti. Pred nekaj mesci sta ga zelo poškodovala, da, skoro uničila dva silna viharja.

Prva burja je izkoreninila velikansko pred šolo stoječe drevo, ki je podrlo šolsko verando — sreča v nesreči! Če bi bil namreč veter prihajal z druge strani, bi bilo orjaško drevo porušilo s svojimi močnimi vejami celo šolsko hišo! Drug naval je prihrumel

z obilo točo, ki je nekega nedeljskega poldneva razbila nad 100 šip na cerkvi in šoli. Toda nočem tarnati nad to nesrečo, ker vem, kako čudovito nas je ljubi Bog obvaroval v obeh slučajih, ki bi bila za nas lahko veliko bolj osodepolna. Vem pa tudi, da je božja roka najbolj mila tam, kjer je največja sila. Naj bi bralci »Odmeva« name ne pozabili! —

Če nas skuša tu Bog s težavami, uboštvom in nezgodami, nas tolaži v drugih okoliščinah z važnimi, včasih čudovitimi spreobrnjenji paganov in drugovercev ter z gorečnostjo novospreobrnjenih. Omenim dva čudovita slučaja spreobrnitve, ki sta se zgodila prejšnji mesec. (Slovesnemu krstnemu obredu je prisostvovalo

O. H. Hoffmeier in njegov zvesti Maks pred cerkvijo Betlehema v Bazuto-deželi.

vsakikrat nad 80 odraslih.) Ta dva čudeža božje milosti sta se zgodila nad nekim otrokom ter nad drugo, nepravo ženo nekega pagana. Obadva sta si osvojila nebesa v trenutku in se vanje tako-rekoč ukradla kakor desni razbojnik, brez truda in težave. Kako čudovita so božja pota! Ni zastoj pisano: »Prvi bodo zadnji in zadnji bodo prvi«. Nekatere pokliče Bog ob šestih, druge ob devetih, zopet druge ob dvanajstih. Otrok je sprejel sv. krst tako-le. Ko sem šel nekoč nazaj iz Betlehema proti sv. Mihaelu, sem obiskal nekatere moje kristjane v bližnji vasi ob potu. Tja prišedši sem zvedel, da so prinesli paganski stariši semkaj dva nevarno bolana otroka, katerih eden je ravnokar umrl, drugi pa, mala sestrice, leži v smrtni nevarnosti in bo kmalu tudi umrl. Paganski

stariši niso hoteli o krstu nič vedeti, zato umrlega niso mogli pričujoči kristjani krstiti in tudi ta je v veliki nevarnosti, da umre brez sv. krsta. Ko sem prašal stariše, ali nočejo raje imeti otroka v lepem raju, so mi odgovorili: »Mi ne priznamo krščanstva niti krsta ter hočemo živeti in umreti kakor naši predniki«. Kaj sem hotel storiti? Nedolžno stvar sem moral rešiti. Kakor da bi hotel njegovo bolezen natančneje preiskavati in mu dati zdravilo, sem ga položil duhovnemu sorodniku (botru) na roke in izjavil, da mu

Mlada krščanska zakonska od Betlehema (Bazuto dežela).

hočem mrzlično vroče čelo z malo vode ohladiti, da bi videl, kako bo ta poliv učinkoval. Rečeno, storjeno! Moj namen umivanja je bil seveda, podeliti mu sv. krst in mati ni zapazila moje namere. Nekaj ur potem so imeli v nebesih enega angelčka več!

Na ravno tako čudovit način si je osvojila žena nebesa. Znano je, kolike težave dela v misijonskih deželah, kjer je razširjeno mnogoženstvo, prašanje, kaj naj stori s težko bolno drugo, tretjo ali deseto ženo glavarja, ako želi biti krščena. Skoro gotovo je namreč, da se ne bo zopet ločila od moža v slučaju, da ozdravi.

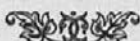
Nekega dne, ko sem bil na glavnem misijonu Roma, so me poklicali k težko bolni ženi. Stanovala je 3—4 ure ježe od Betlehema. Takoj zasedem svojega »Mara«, ter se podam z dečkom, ki me je poklical, na pot. Tekom popoldneva dojdem do bolnice. Takoj ko vstopim v kočo, se pomirim ker so mi zatrjevali, da nima njen mož nič proti temu, da bi bila krščena. V slučaju pa, da ozdravi, je pripravljen jo pustiti v miru z Bogom, svojo vero in vestjo. Več mi ni bilo treba vedeti. Bolnica popolnoma izdelana od legarja je bila očitno razveseljena, ko me je zagledala. Od okoli stoječih sorodnikov sem pozneje zvedel sledeče o njenem stanju.

V začetku njene bolezni so ji domači protestantski kristjani molili neke molitve, dokler ni njen paganski mož poklical katoliških sorodnikov in jih naprosil, da so ji molili katoliške molitve. Katoliška molitev je bolnico bolj zadovoljila ko protestantska in od tedaj se je vršila v njej vidna sprememba. Čutila se je razsvetljeno in neka notranja moč jo je gnala k Bogu. Pravila je tudi, da je imela neko prikazen, ki jo je vzpodbujala, naj se spreobrne in sicer h katoliški veri. Vsled tega je bila moja naloga lahka. Treba mi je bilo samo poučiti jo o glavnih resnicah ter jo ganiti h kesu nad storjenimi grehi ter jo pregovoriti, da se bo ločila od svojega moža, če ozdravi. Na tak način je bila žena dovolj pripravljena sprejeti zakrament prerojenja, katerega sem ji podelil še tisti večer vpričo njenega moža ter njenih paganskih, protestantskih in katoliških sorodnikov. Ko se je že temnilo, sem se vračal domov, sicer malo utrujen, pa bogato odškodovan in potolažen po tej čudapolni spreobrnitvi. Bila je pa bolnica jedna tistih naravno dobrih, miroljubnih duš, ki ne poznajo krivice in hudobije in božja previdnost ne more pustiti, da bi se take duše pogubile.

Po nekterih dneh je mirno zaspala v Gospodu ter stopila v beli obleki krstne nedolžnosti pred sodni stol božji. Skoro bi jo zavidal njene sreče. Da, Bog more v svoji vsemogočnosti vstvariti iz kamenov otroke Abrahamove ter iz paganov in grešnikov otroke božje, kristjane in svetnike v nebesih.

Proti koncu še nekaj besed o slavnostih, ki so se vršile povodom krščenja v sv. Mihaelu ter v Betlehemu meseca listopada in vinotoka 1907. Hčerka, Betlehem je prekosila mater, kajti tam je bilo krščenih 51, v sv. Mihaelu pa 30 odraslih. Pri slavnosti v sv. Mihaelu mi je pomagal preč. o. prefekt. V Betlehemu pa sta bila v pomoč dva očeta iz Rome. Na tisoče jih je prihitelo k slavnosti. Razpadljiva cerkva v Betlehemu je bila mnogo premala, da bi sprejela toliko množico. Morali smo opraviti službo božjo na prostem pod šotorom. Že nad 200 kristjanov je v novem misijonu, ki še obeta mnogo, pa vendar nima pravzaprav nobene cerkve, nobene hiše za misijonarja. Kdo mi bo pomagal ravno tukaj zidati? Dvakrat, desetkrat več bi se jih spreobrnilo, ako bi mogel dobiti sredstev, da bi uredil pravi misijon v tem kraju. Upam, da mi ljubi Bog kmalu pomore v tej sili! Ne pozabite, ljubi bralci »Odmeva«,

kaj sem v svojem prejšnjem pismu rekel in kar bi rad tukaj ponovil! Mili darovi za misijone nosijo obile obresti, pridobivajo apostolski zaslužek in plačilo, storijo Vas same blagovestnike med neverniki ter ustanovitelje novih misjonov in rešitelje premnogih duš dasiravno ostanete doma. Kako hvaležni Vam bodo ti vsi in nikdar Vas ne bodo pozabili v nebesih! S takimi mislimi se tolažite in vzpodbujajte v življenju, ob smrtni uri pa Vam bo olajšala dušno trpljenje zavest, da ste vršili apostolsko delo.

Od Stanley-vodopadov.

Častiti o. Grison, ondotni apostolski prefekt, piše iz sp. Sv. Gabrijele gospe glavni voditeljici Klaverjeve družbe dne 30. okt. 1907 sledeče:

Vaše blagorodje!

Pred vsem Vas prosim, da sprejmete mojo najpristrčnejšo zahvalo za velikodušni dar, ki ste ga čast. o. Jeanroy, našemu prokuratorju izročili za misijone. Naj Vas Gospod osiplje s svojim blagoslovom in naj Vam stotero povrne, kar ste storili za njegove delavce!

Ko sem Vam lansko leto pisal, sem bil daleč od tod, ob bregu jezera Albert Eduard. Prizadeval sem si, da bi vstanovil novo središče za misijonsko delovanje in sem pričakoval misijonarje, ki so imele priti od vzhodne strani. Na večer pred Božičem sem jih sprejel in jim izročil novo postajo. Potem sem še ostal nekoliko časa pri njih, da sem jih predstavil svojim vernikom in jih seznanil z ondotnimi razmerami. Dne 31. decembra sem se napotil proti domu. Novo leto sem pričel pod šotorom v gozdu. Med potem sem dobil pismo s pozivom, naj pridem dne 21. februarja v Leopoldville, kamor sem imel še 500 milj hoda. 21 dni sem potoval peš, 15 dni v »Pirogue« (v čolnu izdolbljenem iz drevesnega debla), 14 dni pa na parniku in tako sem pravočasno prišel v Leopoldville. Šlo se je tu za posvetovanje s predstojniki raznih misijonov glede enotnega postopanja pri oznanovanju evangelja posebno pa v borbi proti raznim zaprekam. Čes osem mesecev sem dospel nazaj v Sv. Gabrijel obhajati Veliko noč.

Kakor vsako leto tako je grozovito podnebje tirjalo tudi letos svoje žrtve.

Zadeval me je en udarec za drugim. Dva očeta misijonarja sem zgubil v Banalya in še prej je v hospitalu v Stanleyville ena frančiškanka podlegla vsled svoje gorečnosti zloglasni mrzlici. Vrh tega smo morali 4 bolnike odposlati v Evropo, da si okrepijo razrušeno zdravje. K sreči nam je zagotovljena izdatna pomoč, da bomo lahko izpraznjena mesta zopet izpolnili.

To leto smo krstili 1627 oseb. Misijonsko delo polagoma napreduje, a žal da ob enem naraščajo zapreke, ki prihajajo od

vseh strani. V Stanleyville, Basoko in Avakub smo sezidali velike cerkve iz opeke; škoda, da smo jih mogli le s palmovim listjem pokriti, ki pa ne bo moglo vzdržati navalov velikega deževja; ravno to nam dela velike skrbi. Veliko dobroto bi nam skazal kdor bi nam hotel kaj darovati za dobro streho!

Priporočam sebe in svoje misijone Vaši goreči molitvi ter Vam želim zdravo, veselo in sveto novo leto in blagoslov od Boga!

Kratka misijonska poročila.

P. Müller, »beli oče«, piše s 1. velikega travna 1907 iz Rubage: Ko sem pred kratkim zopet potoval k našim novokrščencem, spoznal sem, kako zelo bi bilo potrebno, da bi se misijonske postaje v okolici našega glavnega mesta pomnožile. Znano nam je, da morajo naši novokrščenci potovati večkrat po 5–10 ur, če hočejo priti do bližnje postaje. Ko pa tja dospejo, nimajo niti stanovanja, niti hrane. Še hujše je pa to, da jih skušajo indijski trgovci z denarjem in blagom prav spretno zapeljevati. To so težkoče, s katerimi hoče hudič naše novokrščence odvrniti od naše sv. vere. »Le s krepkimi sredstvi moremo priti temu v okom«, dejal sem svojemu nadpastirju, »kajti s samimi obiski je težko kaj doseči; trebalo bi ustanoviti eno ali dve novi postaji, dokler še ni prepozno. Čim dalje homo odlašali, tim prej si pridobijo protestanti naše kristjane.« Kaj naj storim? Naj li pre-pustim svoje ovčice volkovom, da jih raztrgajo? Nadpastir mi je odgovoril, da nima ne misijonarjev, ne denarja. In vendar ne smem teh ljudi kar tako pustiti. Zato hočem prositi Vsemogočnega, da nam pošlje novih delavcev v vinograd. Drugo me ne skrbi. Če naš nebeški Oče hrani ptice pod nebom in oblači lilije, gotovo ne bo zapustil teh, ki so iz ljubezni do Njega vse zapustili. In kaj porečeš ti na to, predragi čitatelj? Kaj sklepaš iz tega?

Misijon v Uellé, premonstratenci. Preč. gospod prelat Deckers, opat Tongerloški poročal nam je 24. grud. 1907 o sedanjem stanju misijona: v apostolski prefekturi Uellé deluje 27 misijonarjev, med temi 10 du-

novnikov, 9 bratov laikov in 8 misijonskih sester. V Imbembu in okolici je 1133 kristjanov. V preteklem letu smo zabilježili 117 krstov, 27 krščanskih porok, 525 velikonočnih obhajancev in 35 birmancev. Sprejelo se je v misijonu 97 oseb in sicer 66 odraslih in 31 otrok. V Amandi so pristaši skrivne družbe »Nebeli« ki močno ovirajo razširjanje naše sv. vere. Kljub temu je bilo tam krščenih 54, 66 pa jih je prejelo prvo sv. obhajilo. V Gumbari je dozidana nova cerkev iz opeke. Dolga je 31 metrov in 8½ metrov široka. Tudi se je postavil temelj štirim novim malim kapelicam v Poko, Suronga, Bambeli in Niangara. Drugih kapel je že 30 in katehumenov 1910. — 10. prosinca je umrl č. o. Kroon v Coquilhatville, na potovanju v Uelle; 26. listopada se je drugič podal iz Antwerpna tja. Dva očeta misijonarja, en brat in 2 sestre so se morali vsled bolezní vrniti v Belgijo, a bodo kmalu zopet odpotovali v misijon in pripeljali s seboj novih moči. Če blagoslovi ljubi Bog naše delovanje, smemo upati, da se bo misijon kmalu razvel, k čemur je seveda še dvojno potrebno: več misijonarjev in dovoljnih sredstev da se lahko vsi misijonski stroški pokrijejo. V tem dvojnem oziru računim tudi v bodoče z molitvami in ljubeznivimi darovi bralcev »Odmeva«. — Vam pa, blagorodna gospa glavna voditeljica, naj rosi nebo v prihodnjem letu obilo blagoslova, pred vsem Vam sami, pa tudi Vašemu lepemu delovanju, da bi uživali obilo veselja in zadovoljnosti v plačilo za ves požrtvovalni

in spodbudni trud. Svoje želje pa polagam pred jaslice našega božjega Izveličarja in ga prosim, naj jih on sam izpolni.

Iz dežele Somali Kapucin Štefan, predstojnik misijona Berbera piše nam 21. grudna 1907: »Že več mescev nas preganjajo tukajšni Marabuti iz Berbera, ki jih hujskajo Arabci in netijo sovraštvo napram belokožcem. Kaj bo iz tega, če ne poseže vmes angleška vlada s krep-

kimi sredstvi? — Dervizi spodbujajo na skrivnem k uporabi proti Angležom in se na vse hriplje trudijo, da pridobijo tudi tiste, ki so na pravi poti, pač stara stvar mohamedansko sovraštvo proti krščanstvu, ki ga hudič vedno in vedno neti. Saj je razumljivo, da smo temu zlobnemu sovražniku pravi trn v peti tu, kjer je več stoletij neomejeno gospodoval črez duše.«

Raznovrstno.

Tiskovna agitacija Klaverjeve družbe — blagodejno sredstvo ne samo za Afriko! Vnet duhovnik iz Spodnje-Avstrijske piše upravništvu »Odmeva« v Solnograd: »Porabil sem Vaše ljubezno vabilo in izrekel željo, naj se mi dpošlje 50 zvezkov vseh letnikov »male afriške biblioteke«, da jih razdelim med šolsko mladež. Danes, opoludne sem sprejel poslano in zdaj leži še — en zvezek na moji mizi in poleg 2 K 65 v, misijonski prispevek dveh razredov! 16 razredov šole pa imam. Skoro se bojim iti jutri v šolo. Dobro vem, da me bodo obsuli otroci z vprašanji, zakaj so samo učenci četrtega razreda dobili srčkane knjižice in lepe podobice. Torej usmilite se me. — Poštino rad poravnam. In če imate mogoče tudi kakih 50 števil »Odmeva« v češkem jeziku, darujte mi jih prosim za moje uboge, zapuščene opekarje. Poldrugsto jih je tu. Uboge pare nikdar ne slišijo pridige v svojem materinem jeziku; nemški ne razumejo. Neskončno bi bili hvaležni za češko versko tolažbo, ne z denarjem, ki ga nimajo, pač pa z molitvijo, kar tudi potrebujete. — Torej odprite, če je mogoče, svojo dobrotljivo roko in pustite rosiiti blagodejen dežek ljubezni tudi čez Traiskirchen!«

Časopis družbe sv. Petra Klaverja.

Rim, 1. julija. Obisk č. o. lazarista Kamerbeek-a. Prihaja iz Alitijene in nam donaša poročila o misijonu v Abisiniji, ki nas polni z najlepšimi nadami. Č. oče je primoran, da si poišče za nekaj časa odpočitka, kajti silno pomanjkanje vode pa suša trdo prijema zdravje Evropejcev.

1. rožnik. O. Häfliger, apostolski misijonar v nemški Vzhodni Afriki, je prišel pred nekaj dnevi čez Napolj v Rim. Povodom svojega obiska nam je zelo zanimivo pripovedoval o vojski, ki je bila tudi njemu skoro nevarna. Komaj se je namreč rešil iz rok vstašev. Misijon Lukuledi, ki ga je vodil o. Häfliger, so popolnoma uničili. O. Häfliger je voditelj nove postaje Udanda.

Podružnica Trst. 4. rožnik. Danes se je vršilo v naši pisarni precej dobro obiskano zborovanje nemških pospešiteljic, katere je nagovoril preč. o. Volbert, d. J.

Listek.

Bwaiga.

Začetkom tega mesca je poslal preč. o. Duppet nj. mi-
losti našemu apostolskemu vikarju sledeče poročilo o ža-
lostnih doživljajih neke uboge deklice, ki jo je veliko-
dušno rešila neka blaga duša.

»Nekega večera sem po opravljenem spovedovanju obiskal s svojimi tovariši dela, ki se vršijo v bližini naše postaje. Med potom nas ustavi komaj 20letna deklica, hoteč z nami govoriti. Tu je sploh navada, da nam ima vsakdo kaj povedati in vsakdo želi, da bi ga poslušali. Pravi konec vsakega takega pogovora pa je navadno kak milodar, bodisi v živežu ali obleki ali par »kavrov«. — Seveda ne sme izostati nobenkrat izraz sočutja in tolažbe. Treba je torej mirno poslušati Ker stvar ni bila nujna in ker zadeve nisem mogel takoj rešiti, sem ji naznanil ob kateri uri naj pride drugi dan. Ob določeni uri sem našel ubožico v sprejemni sobi za tujce, kjer imajo prost vhod vsi domačini. Da jim je pristop bolj olajšan, nima soba nobenih vrat. Mlada deklica je sedela ponižno sklonjena nasproti meni na zemlji in me je takoj pozdravila. Odzdravil sem ji, ker je navada pri Baganda-rodu, da se menjajo običajni pokloni. Nato je vzela med prste bilko in jo jela cesati, kakor da bi pričakovala, da jo nagovorim.

»Kaj želiš?« jo vprašam.

»Branijo mi, udeleževati se poduka«, mi odvrne.

»Si sužnja?«

Da razumete to vprašanje v tej sicer prosti deželi, bodi omenjeno, da so Bugando še le pred kratkim posedli Angleži. Od tistega časa se ne prodajajo več sužnji, vsi pa, ki so imeli družino, so se lahko vrnili k svojcem. Oni nesrečneži pa, ki so jih razne okolščine odgnale daleč od doma, in ki ne poznajo svojega rodu od drugod kakor od svojih gospodarjev, vsi taki so ostali pri svojih gospodih. Sicer pa ima mnogo takih prav mirno življenje, ki ga ne bi radi zamenjali s prostim, a nestalnim, nemirnim.

Do zadnjega časa še so se našli pravi sužnji, ki jih je le ostra postava oprostila, dasi se jih je moralo poleg tega še mnogo odkupiti. Sedaj je takih slučajev, vsaj v okolici mesta, prav malo.

Če govorimo dandanes o sužnjah, menimo one žene, ki so jih ugrabili v nežni mladosti brezvestni roparji in žive z njimi, ko odrastejo, v divjem zakonu.

»Da, sužnja sem«, mi odgovori, »in moj gospodar mi brani moliti« (t. j. hoditi k pouku).

»Odkod prihajaš? Kje si doma?«

»Jaz sem Mungorka (Mungoro, kraljestvo na severu Bugande), moj zapovednik me je ugrabil v vojski zoper moslemine, ko sem bila še čisto majhna, tako da ne poznam svojcev.«

Usodepolna je bila ta vojska z moslemini, nesrečna doba v zgodovini Bugandov! Požigajoč, moreč vse, kar jim je prišlo pod roke, so preplavili celo deželo, ne meneč se za kako pravno postavo ter ugrabili, kar so mogli. Le prevečkrat tepta morlem in vsak človeški zakon z nogami in priznava brez sramu: »Omnis lamu taŵulira«, kar bi se reklo po domače: vsa postava se naj gre solit. Poznal sem otroke, ki so morali bežati pred morilnim orožjem mosleminov in so se le po naključju rešili. Spodtaknili so se v gozdu na veji, padli v gosto grmovje tako, da jih niso zapazili zasledovalci. Neki otrok je ranjen preždel cel dan in pozno v noč nepremično pod kupom mrličev.

»Nisi od tedaj dobila nobenega poročila več od rodovine?«

»Kako bi bilo to mogoče, ko sem prišla majhen otrok sem.«

»Ali te mož pretepa?«

»Prej me ni, pa zdaj, ko sem izrazila željo, da bi se dala krstiti, se je začel drugače vesti proti meni. Zapustil je vas, kjer smo bivali, ker je slišal, da se bodo čisto blizu naselili misijonarji. Prepovedal mi je tudi ostro obiskati kapelo, kamor hodijo katehumeni iz okolice k pouku. Nočem umreti v neveri. Če sem uboga Mungoro, če sem sužnja brez starišev, brez sorodnikov, ali naj zato nimam neumrljive duše? Ali naj bom kakor uboga živina, ki ima sicer dovolj živeža, ki pa ne bo dajala svojemu Stvarniku računa čez vse življenje, kakor človek.«

»Kako ti je ime?«

»— Bwaiga —.«

»Dobro, Bwaiga, ako res višje ceniš dušno ko telesno hrano, ti jo bom podelil kot poslanec božji. Da, še več bom poskusil. Dovedi mi gospoda, hočem te v njegovi navzočnosti sprejeti za svojega otroka. Hrane sicer ne bodeš imela v izobilju, tudi oblečena boš bolj za silo, a spoznala boš tako tem lažje svojega Boga, učila se boš, kako ga ljubiti in mu služiti.«

Za nekaj dni je prišel res njen posestnik in rekel: »Moja sužnja hoče zahajati k pouku; jaz pa sem pagan in hočem umreti kot pagan. Prišla je k tebi, slišala besede od tebe, kakoršnih jaz nočem poznati. Prosta je. Pa redil sem jo in oblačil mnogo let. Mi hočeš dati za ves ta trud in za stroške odškodnino? Seveda ni imel nobenopravice kaj tirjati, in lahko bi ga bil opomnil, kolikokrat je vihtel kruto palico nad ubogo sužnjo. Toda ali ni bil naš učenik in Mojster zgolj ljubezen in dobrota? Ako se mu pokažem dobrohotnega srca, kako lahko je mogoče, da se gane njegovo trdo srce. Dal sem mu torej nekaj srebrnjakov v dar.

Bwaiga pa biva zdaj v varstvu misijona, srečna, da more svojega Boga spoznavati ter ljubiti in mu služiti. Dasi revica nima hrane ali obleke kakor imenitna gospa, dela vendar moji misijonski kasi z svojimi tovarišicami precej skrbi. Ko pa bo Bwaiga krščena, ko si bo izbrala moža po svojem srcu, ko bo ustanovila lastno ognjišče, tedaj bo izkazala svojo hvaležnost oni dobrohotni duši, ki je iz čiste ljubezni do Boga podpirala nepoznano Bwaigo na potu k pravemu Bogu. Združena s svojimi otročki bo molila za svoje dobrotnike in dobrotnice —

Duhovni zakladi vseh pospešiteljev in dobrotnikov družbe sv. Petra Klaverja.

Udeležujejo se:

1. vseh zaslug in molitev od družbe podpiranih misijonarjev Afrike;
2. molitev spreobrnjenih zamorcev in hvaležnosti zelo mnogih v smrtni uri krščenih zamorskih otrok;
3. delovanja udov družbe sv. Petra Klaverja;
4. molitve, ki se vršijo vsah dan za nje v družbi;
5. jedne sv. maše, katera se bere vsako tretjo nedeljo na njihov namen in sv. obhajila, katerega isti dan darujejo za nje vsi udje družbe;
6. po svoji smrti: jedne sv. maše, ki se daruje vsak tretji petek v mesecu za njihov dušni mir in ravnotako svetega obhajila, katerega prejmejo na ta dan vsi udje družbe v ta namen;
7. jedne sv. maše, katera se bere vsako leto meseca novembra za pokojne zunanje ude, pospešitelje in dobrotnike.

~~Popoln odpustek~~ Popolni odpustek, ~~Popoln odpustek~~

ki ga lahko dobijo udje družbe sv. Petra Klaverja meseca klmavca.

Dne 9. septembra, na praznik sv. Petra Klaverja, variha naše družbe.

Dne 21. septembra, na praznik sv. apostola Metevža.

Dne 24. septembra, na praznik Marije milostne za odrešenje jetnikov.

Pogoji: Vreden sprejem zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, obiskanje cerkve in molitev po namenu sv. Očeta za razširjanje sv. vere.

Nepopolen odpustek:

300 dni vsakokrat, kadar se ud udeleži s skesanim srcem tridnevnice pred praznikom sv. Petra Klaverja (9. septembra).

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pisem in poročil le s natančnim podatkom virov.

Izdaja Klaverjeva družba v Solnogradu. — Odgovoren urednik: Anton Slamič.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.